

Avrupa Yapı Teknoloji Platformu Amsterdam Toplantısından Notlar: Yapı Sektöründe Koordinasyon İçin Fırsatlar

Tuğçe Selin Tağmat

Avrupa Yapı Teknoloji Platformu'nun (ECTP) her yıl düzenlediği konferanslarının üçüncüsü 19-20 Kasım 2007 tarihlerinde Hollanda-Amsterdam'da RAI Konferans Merkezi'nde gerçekleştirildi. Bu yılki konferans, Platformun 2007 yılı boyunca yapı sektöründe araştırma konusundaki faaliyetlerini aktararak, sektörde araştırmanın önemini vurgulamayı amaçlıyordu. Konferansa Türkiye Yapı Teknoloji Platformu (TYTP) adına, Türkiye platformunun kurucu grubundan Mimarlar Odası, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü ve Yapı-Endüstri Merkezi temsilcileri katıldılar.

Konferansın ilk günü sabah oturumlarında, ECTP'nin temel konuları arasında yer alan Stratejik Araştırma Gündemi (SRA), Binalarda Enerji Verimliliği Üzerine Ortak Teknoloji İnisiyatifi (JTI E2B), ECTP öncelikleri ve gelecekteki 7. Çerçeve Programı (7.ÇP) çağrılarına ilişkin konular ele alındı. Bu bölümde, inşaat sektörünün çoğu ülkede parçalı bir yapıya sahip olduğu ve sektörde araştırmanın daha verimli hale gelebilmesi için tüm tarafları (küçük-orta ölçekli işletmeler, müteahhitler ve büyük inşaat grupları, işverenler, meslek grupları, araştırmacılar...) bir araya getiren bu platformların geliştirilmesi gerektiği vurgulandı. Ayrıca, binalarda enerji verimliliği ve yapılı çevrede enerji konularının gün geçtikçe sektörel gündemin de üst sıralarına yerleşmesinden hareketle, Avrupa Birliği kurumlarıyla ortak bir inisiyatif grubu kurulması yönünde çalışmalarda bulunulduğu ifade edildi. Ayrıca yapılan sunuşlarda, önümüzdeki günlerde çerçeve programı kapsamında açılacak çağrılarla ilgili bilgiler verildi. İlk günün ikinci yarısında ise, çerçeve programı için proje hazırlığı yapan ekiplerin biraraya gelerek fikir alışverişinde buldukları bir proje pazarı gerçekleştirildi.

Programın ikinci günü ise ulusal platformların deneyimleri, proje örnekleri ve ortak proje yürütmek için kullanılan sistemlere ayrılmıştı. Burada yapılan bir oturumda, TYTP ile ilgili ayrıntılı bir sunuşla şimdiye kadar yapılan çalışmalar diğer ülke platformlarından gelen katılımcılarla paylaşıldı. Türkiye'de yapı sektöründe araştırma yapan tarafları bir araya getirmeye yönelik olarak TYTP tarafından çalışmaları sürdürülen araştırma veritabanının genel çerçevesi aktarılarak, isteyen diğer ülkelerle beraber çalışma olanakları tartışıldı.

Yapı Sektöründe Araştırmaların Koordinasyonu

Bu yılki konferansta yapılan sunuşların genel odak noktası, Avrupa Birliği'nde (AB) farklı ülkeler ve sektörlerde yürütölmekte olan araştırmaların koordinasyonu için kurulan çeşitli işbirliği programları oldu. AB'nin başta araştırma çerçeve programları olmak üzere, araştırma projelerini destekleyen ve koordine eden mekanizmalar, sürekli bir gelişim içinde olduklarından, genelde tüm Avrupa ülkeleri için pekçok yenilikler içeriyor ve bu nedenle de proje başvuru süreçleri ve bunu izleyen süreçler in kolayca algılanması her zaman mümkün olamayabiliyor. Özellikle Avrupa araştırma alanına yavaş yavaş dahil olan ve gün geçtikçe daha aktif katılmaya çalışan Türkiye gibi ülkelerdeki bireysel veya kurumsal araştırmacılar – genelde tüm sektörler ve alanlar, özel olarak da yapı sektörü ve inşaat alanı için- projelerin geliştirilmesi, ortaklıklar kurulması ve proje önerilerinin sunulması sürecinde farklı yapılanmalarla karşı karşıya gelmeye başlıyorlar. Bu yapılanmalardan bazılarında ülkemiz adına irtibat noktası olarak görev yapan TÜBİTAK etkin bir şekilde araştırmacılara bilgi ve destek sağlıyor. Bununla birlikte, sektörel anlamda koordinasyonu sağlayan ağların tümünde ülkemizin aktif rol aldığıını söylemek güç. Örneğin yapı sektörüyle doğrudan ve dolaylı ilgili olan birtakım araştırma ağlarında ülkemiz henüz temsil edilmiyor. Ülkemizin bu programlara dahil olmasının bir yolu da sektörlerin bu konuda talep göstermeleri olarak ifade edilebilir. Bu nedenle, yapı sektörüyle doğrudan ilgili olan birtakım ağları izleyerek, ülkemiz için faydalı olabilecek ağlara katılım yönünde talep oluşturmak önemli görünüyor.

Araştırma ağları ve programları çok çeşitlilik gösteriyor ve bu anlamda hepsini hızlıca özetlemek çok da kolay değil. Bununla birlikte en azından bu yılki konferansta vurgu yapılan yapı sektörünün ilişkilendiği birtakım araştırma ağlarına şöyle değinilebilir:

- **ERA-Net:** Avrupa Birliği (AB), çeşitli alanlarda bilimsel araştırma ve gelişmeyi desteklemek ve koordine etmek amacıyla bire bir Avrupa Komisyonu aracılığıyla birtakım ağlar ve programlar oluşturuyor. Bunun için çerçeve programlar içerisinde bir araç olarak geliştirilen ERA-Net (*European Research Area-ERA*) programı, ulusal araştırma ve teknoloji programları arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlayarak, güçlerin birleştirilmesini ve tekrarlardan kaçınılmasını sağlıyor. ERA-Net işbirliği aracılığıyla açılan proje çağrılarıyla farklı ülkelerde aynı konularda yapılan araştırmalar, AB Araştırma Alanı'nın gelişimi ortak hedefinde buluşuyor. ERA-Net altında çeşitli sektörel ağlar da bulunuyor; bu sektörel ağlar farklı alanlardaki araştırma programlarını biraraya getirerek, bu alanlardaki proje çağrılarını örgütüyor.

- **ERABUILD – Eracobuild:** 2004-2007 yılları arasında yürütölen ERABUILD programı ise ERA-Net kapsamında yapı sektörü için

özel olarak oluşturulan bir ağ. ERABUILD'in temel amacı, yapı sektöründeki araştırma programlarını biraraya getirmek, yapı sektöründe araştırma konusunda ulusal öncelik ve hedeflerin koordinasyonu sağlamak ve böylece etkin ve verimli bir Avrupa gündemi üretmek. Bu aynı zamanda farklı ülkelerdeki yapı sektörlerinin birbirine uyumu için de bir adım olarak görülmekte. ERABUILD üyeleri arasında Avusturya, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Almanya, Hollanda, Norveç, İsveç ve İngiltere'den yapı sektöründe araştırma programları bulunan kurum ve kuruluşlar bulunuyor. Platformun bu son konferansında, 2007 sonunda sona eren ERABUILD projesine katılmış olan 10 ülkeden 18 kurum ve kuruluşun aralarına yenilerinin de eklenmesiyle, aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 21 ülkeden toplam 31 kurum ve kuruluşun bu kez ERABUILD'in bir uzantısı olacak Eracobuild programı ile yola devam edeceği duyuruldu. ERABUILD ve dolayısıyla onun bir devamı niteliğindeki Eracobuild kapsamında açılacak çağrılar izlemek, ülkemizin de bu işbirliğinde yer alarak araştırma projelerine fon ayırmayı planlaması nedeniyle önem kazanıyor. Ülkemizin katılmadığı ERABUILD kapsamında şu ana kadar açılan çağrılar ve yürütülen projelere ulaşmak için: www.erabuild.net

- **Urban-Net:** Aralarında Türkiye adına TÜBİTAK'ın da bulunduğu, 13 ülkeden 17 kurum ve kuruluşun katılımıyla ERA-Net kapsamında mimarlık ve kentle ilgili oluşturulan programlardan biri de Urban-Net programı. Bulgaristan, Kıbrıs, Fransa, Hollanda, Portekiz, Romanya, İsveç ve Türkiye'nin işbirliğinde yürütülecek olan programın ortaklarından biri de Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşmeleri Programı (UN-Habitat). Urban-Net, 2006-2010 arasında Avrupa'da kentsel sürdürülebilirlik konusundaki araştırmaların koordinasyonunu sağlıyor. Urban-Net güncel olarak duyurduğu proje çağrısında sürdürülebilir kentsel gelişmenin desteklenmesiyle ilgili proje önerisine sahip olan ekipleri başvuruya davet ediyor. Başvuru süreci ve potansiyel ortaklara ulaşabilmek için; ayrıca açık çağrılarda proje ortağı aramak üzere veritabanına kaydolmak için: www.urban-net.org

- **EUREKA:** EUREKA, pazar odaklı, kısa sürede ticarileşebilecek ürün ve süreçlerin geliştirilmesine yönelik projelerin desteklendiği uluslararası işbirliği platformu. 1985 yılında Türkiye'nin de aralarında bulunduğu 18 ülke ve Avrupa Birliği'nin katılımıyla kurulan EUREKA, Avrupa'nın rekabetçiliğinin artırılması için kendisine üye ülkelerdeki firmalar, üniversiteler ve araştırma kuruluşları arasındaki kalıcı Ar-Ge işbirliklerinin artırılmasını amaçlıyor. EUREKA kapsamında yeni proje başvuruları yapılabiliyor veya mevcut projelere de katılmak mümkün. EUREKA'nın destek ve başvuru şartlarına ayrıntılı olarak TÜBİTAK'ın EUREKA sayfasından ulaşılabilir:
www.eureka.tubitak.gov.tr

- **EUREKABUILD:** EUREKA, sektörel teknoloji alanları veya belirli ticari alanlara odaklanan çeşitli tematik ağlarla destekleniyor. Yapı sektörüne ilişkin bir ağ sağlayan EUREKA alt örgütlenmesi ise EUREKABUILD. 2006-2009 yılları arasında yürütülecek olan EUREKABUILD projesi aralarında Belçika, Hırvatistan, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Litvanya, Norveç, polonya, Portekiz, Slovenya, İspanya, İsveç ve İngiltere'nin bulunduğu 14 ülke tarafından destekleniyor. Ülkemiz TÜBİTAK üzerinden EUREKA'nın bazı sektörel ağlarına üye olsa da, henüz yapı sektörüyle ilgili olarak araştırmaların koordinasyonunu sağlayan EUREKABUILD'e üye değil. Bu konuda, ülkemizin EUREKABUILD'e daha aktif katılarak yapı sektörüyle ilgili projelerde daha aktif rol alması için Türkiye Yapı Teknoloji Platformu (TYTP) çeşitli girişimlerde bulunuyor. Ayrıca, EUREKABUILD ve Avrupa Yapı Teknoloji Platformu (ECTP) çok yakın bir ilişki içinde çalışıyor. EUREKABUILD sekreteryası platform sekreteryası tarafından yürütülüyor ve her yıl platformun düzenlediği konferansta EUREKABUILD çalışma toplantıları ve proje pazarları düzenleniyor. Daha ayrıntılı bilgi için:

www.ectp.org/eurekbuild2.asp

Bu programlar dışında, AB'de araştırma ve geliştirmeye yönelik veya belirli konulara odaklı çalışmaların yürütülmesi amacıyla Avrupa Komisyonu'nun çeşitli kamusal veya özel araştırma merkezleri veya Avrupa düzeyindeki mesleki / ticari örgütlenmelerle ortaklık oluşturarak yürüttüğü veya öncülük rolüyle farklı ülkelerin merkezi veya yerel yönetimlerini

biraraya getirdiği birtakım inisiyatifler, kampanyalar ve platformlar da bulunuyor. Örneğin, Binalarda Enerji Performansı Direktifi'nin (EPBD) uyumu için çalışan EPBD Platformu, 2005-2008 Avrupa'da Sürdürülebilir Enerji Kampanyası, kentsel alanlarda sürdürülebilirlik yatırımlarının artırılmasıyla ilgili ortak bir destek programı olan JESSICA, binalarda ve yerleşmelerde enerji verimliliği üzerine yoğunlaşan CONCERTO inisiyatifi gibi birçok işbirliği programı belirli alanlar için özelleşmiş projeleri teşvik ediyor. Bu platform ve inisiyatiflerden bazılarına ülkemizde bakanlıklar ve TÜBİTAK düzeyinde katılımlar olduğunu biliyoruz. Bununla birlikte, AB'nin araştırma programlarının koordinasyonu için yürüttüğü diğer programlarda olduğu gibi, bu inisiyatif ve işbirliği platformlarında ülkemiz yapı sektörü için olanakların artırılabilmesi için sektörel anlamda katılımın olması ve talep yaratılması önem kazanıyor.

Türkiye Platformu ve Güncel Çalışmalar

Türkiye Yapı Teknoloji Platformu (TYTP), burada bahsettiğimiz, AB'nin genel araştırma programlarının altında yer alan sektörel araştırma işbirliği programları ve inisiyatiflerine doğrudan ülkemiz yapı sektörü adına katılmak ve ülkemizde yapı sektöründe araştırma yapan kurum, kuruluş ve araştırmacılara bilgi akışını hızlandırmak için önemli bir role sahip. Bu konuda TÜBİTAK ile beraber sıkı bir koordinasyon içinde çalışarak, sektörde yenilik ve araştırma-geliştirme çalışmaları için çeşitli fırsatlar yaratılması mümkün.

TYTP, kuşkusuz yalnızca AB araştırmalarıyla ilgili çalışacak bir örgütlenme değil; önemli olan ülkemizdeki yapı sektörünün kendi ihtiyaçlarını tanımlayarak, ülkemiz içinde, Avrupa'da veya dünyanın başka bölgelerinde sektörümüzü ileriye taşıyacak olanakları paylaşılabılır hale getirmek. Tam da bu amaçla, TYTP şu anda Türkiye Yapı Sektörü Araştırma Veritabanı hazırlıklarını yürütüyor. Bu veritabanıyla ülkemizde yapı sektörüyle ilgili araştırma yapan kurum, kuruluş, şirket ve araştırmacıların bilgilerinin biraraya getirilmesi ve böylece doğru kişilere ulaşarak, araştırmayla ilgili ortaklıklar kurmak için bir ortam yaratılması hedefleniyor. Bu veritabanı, TYTP'nin ileriye yönelik olarak, yapı sektöründe yapılan çalışmaların envanterini çıkarmak ve sektörel stratejiler oluşturmak hedefinin bir başlangıç adımını oluşturuyor. Önümüzdeki günlerde veritabanının TYTP web sayfasında açılmasıyla, yapı sektöründe koordinasyon ve araştırmaya yönelik yeni açılımların gündeme gelmesini bekleyebiliriz.

ECTP hakkında bilgi ve Amsterdam konferansında yapılan sunuşlara ulaşmak için:

www.ectp.org

TYTP çalışmaları ve güncel haberlere ulaşmak için:

www.tytp.org.tr